

Måger

i

Holbæk Kommune

Hvad gør kommunen for bekæmpelse af måger

I kraft af det stigende antal måger i Holbæk by, er der også en stigende antal borgerne som føler sig generet af dem. Borgerne oplever at mågerne støjer, at de er aggressive og deres ekskrementer kan medføre uhygiejniske og uæstetiske forhold.

Holbæk Kommune har i de sidste år ligeledes modtaget et stigende antal henvendelser og klager fra borgere. De ønsker at vide, hvad de selv kan gøre eller vide, hvad kommunen kan gøre, for at undgå og minimere mågegenerne.

Det er Naturstyrelsen som er myndighed, når der gælder regler og love vedr. mågerne, ikke Holbæk Kommune. Derfor er det hovedsageligt Holbæk Kommunes rolle og ansvar, at informere og vejlede borgerne om, hvad de kan gøre for at eliminere gener fra mågerne. Det er nemlig grundejernes eget ansvar at forebygge og bekæmper måger på deres egen ejendom. Dvs. en grundejer skal selv ansøge Naturstyrelsen om tilladelse til regulering af måger, hvis de ønsker dette.

Holbæk Kommune hjælper gerne borgerne med vejledning til den procedure.

Mågerne er blevet en naturlig del af bybilledet

I de sidste 30-40 år har mågerne indtaget byerne i det meste af Europa og er blevet et stigende problem. Især sølvmågebestanden er vokset kraftigt. De seneste års forvandling af havneområder til beboelse, kontorer, cafeer m.m. har afstedkommet en større konflikt mellem måger og mennesker. Mågerne har i en fantastisk grad haft let ved at tilpasse sig ændringen af deres omgivelser. I byerne er der et stort antal egnede redepladser og kombineret med mangel på egnede redepladser i naturområder, søger mågerne til

byerne. Redepladserne er endvidere beskyttet mod naturlige fjender som ræve og rotter. Byen byder også på alsidig føde og stor yngelsucces.

Når mågerne først har slået sig ned, er de svære at komme af med igen. Nogle byboere og butiksindehavere oplever især i ynglesæsonen mågerne som støjende, truende og til stor gene. Et mågepar kan i løbet af få år etablere en hel koloni og har et mågepar haft succes med at yngle et sted, vil de typisk komme tilbage de efterfølgende år. Ungerne vender også tilbage til det sted de er født og opvokset og da de er opvokset i byen, vil de forblive i byen. Selvom de skræmmes væk fra et sted, vil de bare bygge en anden redeplads i nærheden.

Sølvmågerens yngleforhold

Sølvmågen er kønsmoden efter 2-4 år

I februar-marts søger mågen mage og indleder kurmageri .

I april er reden færdig og mågen lægger æg i april-maj.

I juni klækkes æggene og de voksne måger bliver mere aggressive med unger i reden. Ungerne skriger efter føde.

I juli-august begynder ungerne at flyve og de voksne måger er stadig støjende og aggressive

Ved sommerens afslutning spredes kolonien indtil næste ynglesæson.

Hvad kan man gøre som grundejer?

Som boligejer kan man selv gøre noget for at forebygge at mågerne etablerer nye mågekolonier. Nogle metoder er mere effektive end andre. De fleste metoder kræver dog tilladelse fra Naturstyrelsen, men der er enkelte metoder, som kan gøres uden tilladelse.

I nedenstående oversigt beskrives, hvilke metoder der kan anvendes samt deres effekt

Metoder der kræver Naturstyrelsen tilladelse	Effektivitet
Fjernelse af redemateriale inden æglægning	Midlertidig og lokalt
Oliering / paraffinering af æg	Midlertidig og lokalt
Brugen af dummy æg	Midlertidig og lokalt
Direkte bekæmpelse, fjernelse af unger og æg	Midlertidig og lokalt*
Direkte bekæmpelse, nedskydning	Midlertidig og lokalt

Metoder der <u>ikke</u> kræver Naturstyrelsen tilladelse	Effektivitet
Undgå fodring og tilgængelighed af spiseligt affald	Lokal effekt
Nybyggeri designes, så mulige redepladser undgås	Lokal effekt
Fysiske hindringer ved eksisterende byggeri	Lokal effekt
Bortskræmning uden lyd	Begrænset effekt
Bortskræmning med lyd	Ikke egnet i byerne**

* Med denne metode skal grundejer fjerne æg hver 14. dag, da mågerne lægger nye æg

** Ulovlig på mågernes yngleplads

En mere detaljeret beskrivelse af de forskellige metoder kan læses på side 5.

God erfaring med oliering af æg i Holbæk kommune

Holbæk Kommune har haft stor succes med oliering af mågeæg på egne bygninger. Der er i den forbindelse benyttet en drone på de tage, hvor det normalt er svært at komme til pga. tagkonstruktionen eller andre forhold, der vanskeliggør tilgængeligheden.

Tilladelse til bekæmpelse

Det er grundejerne selv der skal indhente tilladelse hos Naturstyrelsen til direkte bekæmpelse (nedskydning eller fjernelse af reder og æg) af måger og grundejerne skal selv iværksætte udførelsen af bekæmpelsen.

På Naturstyrelsens hjemmeside kan der ansøges om regulering af måger.

Bortskydning af måger må kun foretages af personer med våbentilladelse.

Skydning i byområder kræver desuden tilladelse hos politiet.

Hvornår skal man ansøge bekæmpelse hos Naturstyrelsen?

Tilladelse til regulering/skydning af voksne måger kan ansøges Naturstyrelsen i februar-marts måned og igen, når ungerne har forladt rederne. Ved fjernelse af reder og æg skal der ansøges i april-maj måned.

Bekæmpelse af kommunens egne bygninger

I forbindelse med indsatsen til bekæmpelse af måger, vil kommunen fremover iværksætte en systematisk bekæmpelse af måger på kommunens egne bygninger med en række metoder:

- Montering af fysiske hindringer for redebygning som f.eks. ”fuglepigge”, net eller stålwirer (med eller uden strøm)
- Skræmning (fugleattrapper, f.eks. ugle eller falk) eller lyde.
- Direkte bekæmpelse. Fjernelse af reder, æg, unger og skydning

På denne måde forventer kommunen at mindske de gener, de i dag oplever med mågerne på de kommunale ejendomme.

Bekæmpelse af måger fremover

For at opnå den bedste bekæmpelse af måger i Holbæk, opfordres alle ejere af ejendomme med ynglende måger, at gøre en målrettet indsats for at reducere generne på deres ejendomme. Det involverer både borgere, forretninger og virksomheder og det kræver en vedholdende indsats over længere tid. Selvom disse tiltag vil have en effekt på mågebestanden vil Holbæk By også have måger i fremtiden. Idet mågernes tilpasningsevne er imponerende og løsningen af mågeproblemerne kompleks samt de fleste kun har en begrænset effekt, er det en vanskelig opgave at få dem fjernet. Den mest effektive løsning er derfor at hindre, at der etableres mågekolonier.

Kontaktoplysninger:

Holbæk Kommune, Vækst og Bæredygtighed

Kanalstræde 2

4300 Holbæk

Telefon 72 36 36 36

E-mail: vaekstogbaeredygtig@holb.dk

Naturstyrelsen, Vestsjælland

Vildtkonsulent Henrik Jørgensen

Telefon 72 54 32 72 eller

Mobil telefon 22 61 77 61

E-mail: vsj@nst.dk

Midt- og Vestsjællands Politi

Skovbogade 3

4000 Roskilde

Telefon 46 35 14 48

E-mail: mvsj@politi.dk

Skadedyrsbekæmpelsesfirmaer

På internettet findes oplysninger på firmaer der har specialiseret sig i mågesikringer

Metoder til at forebygge eller minimere gener fra måger

Helt grundlæggende bør du naturligvis undlade at fodre måger, fjerne spiseligt affald og i øvrigt holde affaldsbeholdere lukket. Vænnens mågerne til, at de kan finde mad nær din bopæl kan det ansføre dem til at bygge rede i området og over tid grundlægge en koloni.

Der er flere metoder, der kan tages i anvendelse for at gøre din bolig mindre attraktiv som mågebolig, f.eks. ved at

- Designe nybyggeri, så potentielle redepladser undgås
- etablere fysiske forhindringer ved eksisterende byggeri
- anvende diverse metoder til bortskræmning
- fjerne reder løbende
- fjerne/bekæmpe æg, unger og voksne måger

Nedenfor følger en enkel gennemgang af de forskellige muligheder.

Hvordan forhindres redebygning?

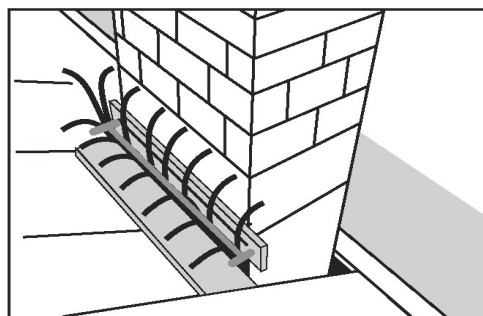
Storm- og sølvmåger foretrækker at bygge rede på flade tage og steder, hvor reden kan ligge stabilt og beskyttet, f.eks. bag skorstensrør og udluftningskanaler. Den mest effektive metode til at forhindre måger i at slå sig ned på bygningen er at designe tagene så redebygning forhindres, samt at sikre let adgang til potentielle redepladser.

Hvis man allerede under byggeriet tænker i "mågeløsninger", kan selve tagkonstruktionen udformes, så den ikke tiltrækker mågerne. Det er især vigtigt kystnært. Det gælder reelt om at undgå steder, hvor rederne kan få fodfæste eller læ. Det drejer sig altså ikke kun om flade tage.

Montering af fysiske hindringer for redebygning

Alternativt forebygges problemet ved at montere net, "fuglepigge" eller stålwirer allerede under byggeriet, så mågen hindres i at lande eller etablere rede. Det er relativt billigt. En senere etablering vil være betydelig dyrere – specielt hvis adgangsforholdene til taget er ringe.

Flade tage eller tage med svag hældning er mågernes favoritsteder for redeplaceringer. Rederne kan placeres stabilt, og kravet er blot lidt læ for blæsten. Bedste løsning er derfor at forhindre mågen i at lande på taget.

På hældende tage behøver rederne et fodfæste for at ligge stabilt, f.eks. i form af små fremspring, bag skorstene eller udluftninger. På et hældende tag vil en glat overflade være mindre attraktiv og en 25 graders hældning er typisk for stejlt.

Uanset hvilken bekæmpelsesmetode, der ønskes anvendt, er lette adgangsforhold til taget en afgørende faktor for at igangsætte en effektiv indsats.

Der findes tre fysiske forebyggelsesmetoder til at hindre redebygning:

Net: Der kan udspændes specielle net, der er designet til at hindre mågens adgang til at lande på taget. Metoden er specielt anvendelig på flade tage. Dette er den mest anvendte form for "mågeprævention" til bygninger med flade tage, og den kan designes til de fleste bygninger.

Fordele:

- Effektivt ved korrekt montering.

Ulemper:

- Løsningen er dyr og kræver vedligeholdelse.
- Den visuelle fremtoning af nettene, der vanskeligt kan indpasses til bygningens arkitektur.
- Fugle kan vikles ind i nettet.
- Mågerne vil sandsynligvis flytte til alternative pladser nær ved.

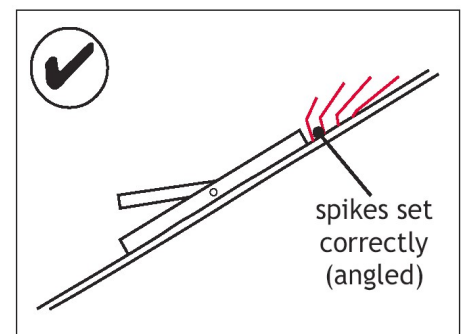
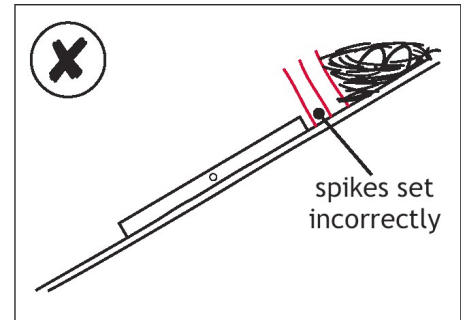
Fuglepigge: Fuglepigge (spikes) er oprette stålpigge, der monteres i tætte rækker og hindrer måger i at lande eller bygge rede. De er specielt anvendelige på steder, hvor der er begrænset adgang til løbende at fjerne redemateriale, f.eks. ved skorstene. Det er vigtigt med god tæthed af piggene.

Fordele:

- Relativ billig løsning.
- Kræver ikke meget vedligeholdelse.
- Fremstår ikke udpræget synligt.

Ulemper:

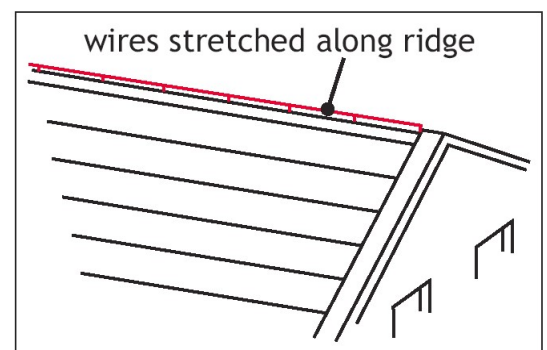
- Ikke hensigtsmæssig løsning ved forebyggelse på store flader.
- Mågerne vil sandsynligvis flytte til alternative pladser nær ved.

Wirer: Der er forskellige måder at anvende wirer af fjederstål. En simpel måde er f.eks. at trække en wire langs tagryggen på tage med hældning. Det hindrer fuglene i at bruge tagryggen som hvilested. På et fladt tag kan parallelt monterede wirer hindre mågerne i at lande. En fordel ved wirer frem for udspændte net er, at mågerne ikke vikles ind, og at synligheden er mindre. Også elektriske wirer hvor fuglene får små stød kan være effektivt.

Fordele:

- Relativ billig løsning.
- Kræver ikke meget vedligeholdelse.
- Fremstår ikke udpræget synligt.

Ulemper:

- Mågerne vil sandsynligvis flytte til alternative pladser nær ved.

Det er vigtigt at fuglepigge, wirer og net monteres korrekt, da mågerne ellers finder måder at omgå hindringen.

Ved anvendelse af firmaer, der foretager skadedyrsbekæmpelse, vil omkostningen i høj grad afhænge af tilgængeligheden til taget. Materialer er relativt billige, mens leje af lifte er dyrt. Derfor er det vigtigt, at man har fokus på mågeproblematikken ved nybyggeri eller ved renoveringer af bygninger. Det sparer penge og besvær.

Skræmmeteknikker

Der findes en lang række mere eller mindre fantasirige bortskræmningsteknikker. Eksempler på sådanne er plasticrovgule af f.eks. ugle eller falk og fugleskræmsler i forskellige udformninger. De anses i store træk for værende spild af penge. Bortskræmningen er kortvarig, da mågerne hurtigt gennemskuer, at der ikke er fare på færde. Det øger effekten såfremt "skræmningestegen" jævnlige flyttes eller er bevægelig.

Fordele:

- Billigt.
- Enkelt at montere.

Ulemper:

- Virkningsløse - mister hurtigt sin effekt.
- Mågerne vil muligvis flytte til alternative pladser nær ved.

Skræmmelyde

Nogle skadedyrsbekæmpelsesfirmaer leverer lydanlæg, der afspiller lyde af måger i pine eller nød eller skrig fra mågerne naturlige fjender, som f.eks. falk. Disse teknikker har vist sig at have effekt på sølvmåger. Der er dog også eksempler på, at mågerne hurtigt gennemskuer bedraget og vender tilbage. Hvis denne metode anvendes er det vigtigt, at lydene ikke optræder regelmæssigt. Der er udviklet teknologi med tilfældig afspilning af skræmmelyde, det er dog en relativt dyr teknik, der anvendes i disse installationer. At anvende skræmmelyde i de tilfælde hvor det er mågerne støjende adfærd, der er problemet, giver ingen mening.

Metoden må ikke anvendes over for ynglende måger, da den er i strid med EU's fuglebeskyttelsesdirektiv, der forbyder anvendelse af skræmmelyde mod fugle på ynglepladser.

Fordele:

- Relativt effektivt.

Ulemper:

- Formentligt relativt dyrt.
- Metoden er naturligvis ikke brugbar i tæt beboet område.
- Mågerne vil sandsynligvis flytte til alternative pladser nær ved.

Løbende fjernelse af reder

Mågerne har behov for et redeanlæg før æggene lægges og rugning påbegyndes. En måde at forhindre mågerne i at yngle er ved løbende at fjerne rederne forebyggende. Metoden kræver dog at man husker det allerede i februar – marts, hvor sæsonens problem med støjende måger endnu ikke er kommet i gang.

Skal metoden virke, skal man være meget vedholdende i flere år, da måger typisk vender tilbage til tidligere redepladser. Også unger fra kolonien vil med stor sandsynlighed vende tilbage, når de efter tre til fire år er blevet kønsmodne.

Fjernelse af reder kræver Naturstyrelsens tilladelse.

Fordele:

- Meget effektivt.
- Billigt.

Ulemper:

- Kræver let adgang til taget.
- Kræver en ihærdig indsats.
- Skal gentages over en lang årrække.
- Mågerne vil sandsynligvis flytte til alternative pladser nær ved.

Oliering/paraffinering af æg

Når æggene er lagt kan man pensle, sprøjte eller dyppe dem i paraffinolie. Olien vil lukke porrerne i æggene, så disse går til. Mågen snydes til at tro, at ægget stadig er levedygtigt og vil fortsætte med at ruge. I denne periode er fuglene relativt stille, og man undgår den mest aggressive periode, når ungerne er i reden. Efter 4-6 uger vil æggene efterhånden fordærves, og mågerne vil udstøde dem af reden. Mågerne vil herefter lægge et nyt kuld æg, og olieringen/paraffineringen skal derfor gentages.

Metoden kræver Naturstyrelsens tilladelse.

Fordele:

- Effektivt.
- Relativt billigt.

Ulemper:

- Kræver let adgang til taget.
- Skal gentages over en årrække.

Dummy æg

Dummy æg er æg af plastik fyldt med sand og dekoreret som et mågeæg. Dummy æg har vist sig succesfuld, når disse byttes ud med de naturlige æg i reden. Da dummy æggene ikke forringes, er der gode chancer for, at mågen ikke lægger et nyt kuld.

Udover at reducere støjen fra mågerne vil dummy æg (gælder også oliering) muligvis bevirke, at kolonien går i opløsning og spredes, da hunnen vil søge anden mere befrugtningedygtig mage andet steds. Da unger ofte vender tilbage til samme koloni for at formere sig efter 2-4 år, vil metoden bevirke, at rekrutteringen af fugle til kolonien reduceres. Metoderne har derfor god effekt, når den gentages i en årrække.

Metoden kræver Naturstyrelsens tilladelse.

Fordele:

- Meget effektivt.
- Relativt billigt.

Ulemper:

- Kræver let adgang til taget.
- Skal gentages over en årrække.

Direkte bekæmpelse af mågen

Hvis en borger ønsker at foretage bekæmpelse af måger på sin ejendom (nedskydning, fjernelse af unger og æg) kræver det en tilladelse fra Naturstyrelsen via det lokale statsskovdistrikt (se kontaktoplysninger). Det er kun ejendommens ejer, der kan søge. En tilladelse gives typisk til et begrænset antal individer og i en afgrænset periode. Bortskydning må kun praktiseres af en person med våbentilladelse. Skydning i byområder kræver desuden tilladelse hos Sydøstjyllands Politi.

Fordele:

- Fjernelse af unger gør mågerne mindre aggressive og støjende.

Ulemper:

- Skydning foretages med luftgevær og er ineffektiv, da man kun får bekæmpet få individer.
- Skydning er vanskeligt at praktisere i boligområder og kræver politiets tilladelse.
- Indsatsen er mangeårig.